

([Време, 17. 11. 2011](#))

Пре одласка с власти италијански милијардер и медијски могул, бонвиван и популиста Силвио Берлускони, покушао је 24. октобра да се супротстави "стрели која лети": "Нико у Унији не може да постави себе за администратора и да говори у име изабраних влада и људи у Европи. Нико није у позицији да даје лекције својим партнерима." Нико, сем дугоруког Адама Смита.

Председник Италије Ђорџо Наполитано је у недељу, 13. новембра, дао мандат Марију Монтију (68), бившем европском комесару, професору економије на Универзитету у Торину (1970-1985) и Универзитету Бокони у Милану, од 9. новембра доживотном сенатору. Називају га "супер Марио", "италијански Прус" и "европски технократа на Сизифовом задатку", "разборито одабрани експерт с акредитивима и добрим познавањем европских брокера моћи".

За Марија Монтија неки листови пишу да је онолико скроман колико је Берлускони китњаст. Долази из круга моћних, утицајних људи који би се могао назвати "европском владом у сенци", а то је нешто јаче од хотела Лукс у Москви у дома Коминтерне.

Марио Монти је као члан Европске комисије (1995–1999) био задужен за јединствено тржиште, финансијске услуге и пореску политику. На тој значајној функцији он је показао ауторитет. Године 1999. Монти је иницирао антимонополски поступак против *Mi*

crosofta

. Није се либио да уђе у клинч са Џеком Велчом, директором фирме *General Electric*

. Укинуо је 40 милијарди долара тежак уговор по коме је фирма *General Electric*

требало да преузме контролу над компанијом *Honeywell International*

, коју је уз мање примедбе претходно било одобрило америчко министарство правде. Велч се није жалио Белој кући, али после те одлуке магазин "Економист" је у једном чланку написао да многи амерички бизнисмени сматрају да је Марио Монти "корпоративни еквивалент Садама Хусеина".

За конкуренцију је био задужен у Европској комисији од 1999. до 2005. Касније, године 2010. у име председника Европске комисије Жозеа Мануела Бароза, припремио је Извештај о будућности јединственог тржишта ЕУ.

ГРУПЕ ИЗ СЕНКЕ: Избор како новог грчког тако и италијанског технократског премијера баца извесно светло на неформалне мреже моћи у којима се заправо у сенци доносе далекосежне одлуке. Монти је 15. септембра 2010. дао подршку иницијативи еврофедералистичке *Spinelli* групе, која окупља личности као што су

Жак Делор, Јошка Фишер и Данијел Кон Бендит – *Dany le Rouge*

, Црвени Дени из 1968, "немачки анархиста Кон Бендит", како га је називао секретар француске Комунистичке партије Жорж Марше, сада "зелени левичар који колаборира с неолиберализмом".

Монти је и члан Управног одбора *Билдерберг* групе, незваничног клуба 120 до 140 најутицајнијих личности из Европе и Северне Америке у који се улази само по позиву.

Био је и први председник групе Бројгел (*Breugel*), *think-tank* организације, "бриселске, европске и глобалне лабораторије", која се бави истраживањима, анализама и расправама о проблемима међународне економије, а у чије чланство су укључени појединци из ЕУ, националних влада и великих међународних корпорација.

Група Бројгел је основана у Бриселу 2005. по договору француског председника Жака Ширака и немачког канцелара Герхард Шредера, а названа по славном сликару сеоских

пејзажа, вавилонске куле и палог побуњеног анђела, Петеру Бројгелу (XVI век).

Трилатерална комисија, Трилатерала, неолиберална *think tank* организација, коју је 1973. основао Дејвид Рокфелер, за председника европске секције изабрала је истог тог Марија Монтија. Пјерђорџо Одифреди, италијански математичар и писац, ту организацију описује као "ултралибералну америчко-европско-јапанску масонерију, инспирисану од стране Дејвида Рокфелера"...

Трилатерална комисија је формирана 1973. како би окупила искусне лидере да расправљају о глобалним питањима и сарадњи између Европе, Америке и Јапана. Сваки од тих региона има своју групу. Европска група сада броји 170 чланова из Немачке (која има квоту од 20 чланова), Велике Британије 18, Француске 18, Италије такође 18, и из још двадесетак земаља... Добивши на значају током осамдесетих година XX века, комисија је почела да прима чланове из Кине и Индије.

Тревор Еванс, професор економије са берлинске школе за економију и право, дијагностицира да "Франкфуртска група" брокера моћи узима узде у своје руке: Меркел, Саркози, председник Европске централне банке Марио Драги, шефица ММФ Кристин Лагард, лидери Европске комисије, еврогрупа министара финансија и Европски савет...

Британски лист "Гардијан" скептично пише да је идеја да ће нове технократске владе бити аполитичне – нонсенс: прво, не постоји безопасан, неутрални технократа; и друго, план који они спроводе неће функционисати... Та спасавања нису демократија, а нису ни спасавање...

Мозес Наим, економски експерт из Карнеџијеве фондације, оцењује да су одласком Берлусконија Италијани "изгубили алиби". Оли Рен је ових дана у писму Италијанима подсећао на 39 реформских обавеза које је њихова најурена влада преузела.

ГОЛДМАН САКС: Син банкара из Варезеа у Ломбардији Марио Монти завршио је постдипломске студије на Универзитету Јејл, код нобеловца Џејмса Тобина, кејнзијанца, заговорника владиних интервенција ради избегавања рецесије и опорезивања међународних трансакција. Радио је истраживања о монополском понашању банака.

Био је и међународни саветник Кока коле и глобалне инвестиционе банке Голдман Сакс. Као и Монти, за ту банку радио је и нови директор Европске централне банке, бивши италијански гувернер Марио Драги, кога је немачки таблоид "Билд" назвао "најнемачкијим од свих кандидата", након што Немци нису успели да на то место прогурају свог човека.

За банку Голдман Сакс радио је и нови грчки премијер Лукас Пападемос.

Неки италијански листови сада пишу о зори ере "влада Сакса". "Владе не владају светом, светом влада Голдман Сакс", рекао је у сличном тону један брокер на ББЦ-ју, говорећи како он сања кризу и да му није циљ да спасе светску економију, него да заради паре.

НИЈЕ ЈЕДАН ОД НАС: Марио Монти је у Риму политички аутсајдер – провео је готово две деценије у Бриселу, где га је послала прва Берлусконијева влада. Слична етикета ("бриселски гувернер") прати и новог грчког премијера Пападемоса. Стратос Јоргулас, социолог са Егејског универзитета, то формулише овако: "Да је Пападемос најбоља особа да води Грчку кажу банкар, људи из бизниса и капитала... Он није политичар. Он је банкар. Он није један од нас."

Берлускони је, као некад Махмут Бакали 1981. на Косову, "одрадио оставку" и кроз парламент који више није контролисао прогурао пакет који предвиђа повећање ПДВ-а са 20 одсто на 21 одсто, повећање цена горива, увођење посебног пореза у енергетском сектору, замрзавање плата у јавном сектору до 2014, померање старосне границе за пензионисање мушкараца на 67 година и за пензионисање жена са 60 година у 2014, до 65 година у 2026... Слично као што су у Грчкој три оператера – Космоте, Водафон-Панафон и Винд – на хитној аукцији добили лиценце на период од 15 година по цени од 380,5 милиона евра, и Италија се обавезала на хитну продају државне имовине у вредности 15 милијарди евра.

То је био трећи пакет штедње ове године у Италији: 15. јула и 14. септембра италијанска влада је увела мере штедње ради смањења трошкова за 124 милијарде евра. Италија која дугује 1,9 билиона евра тренутно троши пет одсто свог БДП-а на отплату камата на владине обвезнице – више него Грчка, Шпанија, Португалија и Ирска заједно. За болне мере штедње неки листови користе појам из Шекспировог *Млетачког трговца*: "Либра

меса за Меркелову..."

Нису у кризи само ПИИГС земље, већ, по процени агенције Ројтерс, рецесија прети и целој еврозони. БДП у евро зони порастао је за 1,4 одсто у летњем кварталу у поређењу с истим периодом прошле године.

СЕРИЈА КРИЗНИХ ИЗБОРА: Док је ескалирала криза европског сувереног дуга, свуда је летело политичко перје. Пала је лева Запаторова влада и Шпанија је у изборној грозници, која вероватно после много година односи са сцене социјалистичку владу. Поднела је оставку грчка социјалистичка влада Јоргоса Папандреуа, изабран је принудни управник, банкар Пападемос, а у Атини је за дан доласка такозване тројке, четвртак 17. новембар, заказан марш милиона...

У Ирској је новембра 2010. због "пакета штедње" пала коалициона влада и заказани су избори за фебруар 2011. У Португалу је у марту 2011. поднео оставку премијер Хозе Сократес и одржани су избори у мају. Дан након што је парламент одобрио буџет, радници у јавном сектору испунили су булевар *Авенида Либердаде* и викали: "ММФ напоље!"

У Словачкој је влада поднела оставку и избори следе у марту 2012. У Словенији септембра 2011. због тога што је на јунском референдуму одбачен предлог о померању границе за одлазак у пензију, премијер Борут Пахор је поднео оставку, а нови избори следе у децембру, нову владу чека "пензијски пакет".

Не лете само владе: немачки економски дневник "Ханделсблат" пише да је Јозеф Акерман, извршни директор Дојче банке, одустао од амбиције да поново буде на челу те банке, у којој је био на врху пирамиде моћи од 2002. године, пошто није обезбедио довољну подршку акционара, а и замерају му да је кршио нека правила пословања...

НЕ-УНИЈА: Економска криза прелила се на политички терен. Почиње нови низ разговора о уређењу Европе која се налази на раскрсници. Све очи су уперене у Немачку, чија канцеларка Ангела Меркел тражи "више Европе". Она је пред 1001. делегатом годишњег конгреса Хришћанске демократске уније у Лајпцигу, подсећајући на демократски протест који је 1989. почео у овом граду и довео до рушења Берлинског

зида и уједињења Немачке, говорила о новом генерацијском задатку – да се заврши економско и монетарно уједињење Европе и да се корак по корак креира политичка унија.

На то је брзо одговорио британски канцелар Дејвид Камерон, нагласивши да ЕУ треба да буде "алијанса која разуме вредности националних идентитета и види разноликост европских нација као извор снаге": "Треба да гледамо скептично на велике планове и утопијске визије; имамо право да будемо питани о томе шта Европска унија треба, а шта не треба да буде."

И чешки председник Вацлав Клаус је супротно од канцеларке Меркел предложио да се одлучивање из Брисела врати на ниво националних држава. По њему, један од узрока садашње дужничке и финансијске кризе јесте погрешно системско устројство ЕУ: "Слично као у комунизму, у њему влада диктатура политике над економијом. Дужничку кризу донела је могућност да на кратак рок могу да имају неизбалансиран буџет. Ништа друго, ни мање ни више тајанствено, иза тога нема...", написао је Клаус за чешки недељник "Тиден".

"Политика може да буде само тамо где је демократија, на нивоу држава. На нивоу континената не може да се води политика. Претпоставка за политику и демократију је народ. А никакав европски народ не постоји", сматра Клаус.

ПЛАН: Камерон ће 18. новембра у Берлину о томе разговарати са Ангелом Меркел, која је прошлог месеца успела да се избори да ЕУ размотри измене Лисабонског уговора.

Европски лидери су већ затражили од председника ЕУ Хермана ван Ромпеја да предложи план за даље јачање еврозоне који би требало да укључи и питање евентуалне промене и ратификације европског уговора до 2013. године.

Меркелова с тим предлогом има проблем и код куће, с обзиром на то да немачки устав отежава трансфер моћи из Берлина у Брисел. Немачки министар унутрашњих послова Ханс Петер Фридрих изјављује: "Свако смањење моћи националних парламената угрожава демократски процес."

Немачки министар финансија Волфганг Шојбле енергично подржава Ангелу Меркел: "Морамо да изградимо политичку унију коју нисмо успели да изградимо деведесетих."

Идеја је наводно Шојблеова. Меркелова је у почетку одбијала, из страха да је француски председник Никола Саркози неће подржати, а и да ће је зауставити немачки Уставни суд у Карлсруеу, који је већ једном протумачио да Лисабонски уговор и немачки устав не дозвољавају даљи пренос моћи у Брисел.

Судећи по неким извештајима Меркелова је убедила Саркозија да Пакт стабилности добије обавезујући карактер и да Европски суд правде буде овлашћен да предузме акције против буџетских злоупотреба, па и да европски комесар може да напише обавезујућа упутства за буџет дужничке земље, мада не би имао право да утиче на детаље као што су пореска и социјална политика.

КРАТКА ИСТОРИЈА ДУГИХ ПРЕГОВОРА: На основу историје досадашњих крупних европских усаглашавања не изгледа да ће та прерасподела моћи у ЕУ ићи лако.

Када су почели преговори о уговору из Мастрихта, једни су били за монетарну унију, други за политичку унију, па је у априлу 1991. нацрт представљен пред Европским саветом у Луксембургу, па су вођени нови преговори између влада, па је 7. фебруара 1992. потписан уговор у холандском граду Мастрихту, па су јуна 1992. Данци одбацили уговор на референдуму, па је британска влада тесном већином прогурала предлог кроз Доњи дом, па је британски премијер Џон Мејџор одложио ратификацију уговора до данског референдума 1993, па је, на крају, ипак ратификовао уговор...

О уговору из Лисабона преговори су вођени чак осам година. Преговори о Уговору о Европском уставу почели су 2001, а потписани 29. октобра 2004. од стране представника тадашњих 25 чланица ЕУ. Уговор је ратификовало 18 чланица од којих две референдумом (Шпанија и Луксембург), али на референдумима у Француској (у мају 2005) и Холандији (у јуну 2005) уговор је одбијен.

Након тога је смишљено потписивање Лисабонског уговора који, на неки начин,

амандманима на уговор из Мастрихта, мења механизам одлучивања у Бриселу. Преговори о том компромисном Лисабонском уговору, названом и Реформски уговор, трајали су до децембра 2009, када је ратификован од стране свих чланица након два референдума у Ирској (2008. одбијен, 2009. прихваћен), и дугог одлагања ратификације у Чешкој.

Није чудо што агенција Ројтерс један извештај о еврокризи почиње питањем које је на почетку инвазије на Ирак поставио амерички генерал Петреус: "Реците ми како се ово завршава..."